

gjør at den fullt ut tilfredsstillende formålet som lærebok for medisinstudenter og som faglig kilde for leger og andre som ønsker å oppdatere sin viten på disse viktige fagområdene.

Rune J. Ulvik

Institutt for indremedisin
Laboratorium for klinisk biokjemi
Haukeland Universitetssjukehus

Grunnbok om «dobbeldiagnosebehandling» – nå på norsk

Mueser KT, Noordsy DL, Drake RE, et al.
Integrert behandling av rusproblemer og psykiske lidelser
342 s, tab, ill. Oslo: Universitetsforlaget, 2006.
Pris NOK 499
ISBN 82-15-00786-4

Robert Drake og Kim Mueser fra Dartmouth Medical School, New Hampshire, er kjent for omfattende forskning og tallrike artikler om pasienter som både har alvorlige psykiske lidelser og

store rusmiddelproblemer. Deres «guide to effective practice» foreligger nå på norsk, tilrettelagt av psykiater Lars Linderorth.

Den er bygd opp rundt forfatterens mantra: All kompetanse skal samles i ett team. Dette skal gi et helhetlig og kontinuerlig tilbud gjennom flere år. Hver av tilstandene skal diagnostiseres og samspillet mellom dem vurderes. Behandlingen skal ta utgangspunkt i pasientens konkrete behov og bygge på sosial læringsteori, psykoedukasjon, kognitiv atferdsterapi, motivasjonsundersøkelser og inndeling av behandlingen i typiske stadier.

Boken bygger på grundig erfaringsbasert kunnskap og formidler håp overfor oppgaver mange møter med oppgitthet og pessimisme. Det kan likevel bli en sovepute å ta budskapet helt bokstavelig. Man kan ha samtidige problemer uten at de er så alvorlige at spesialteam er hensiktsmessig. Den er dessuten preget av amerikanske tradisjoner og finansieringsformer, nokså fjernt fra et møysommelig samarbeid mellom kommunale instanser og helseforetak. Kjernen i budskapet setter egentlig et kritisk søkelys på utformingen av norsk helsevesen – hvor ressurser og kompetanse i hovedsak finnes i helseforetakene, mens omsorg og langsiktige oppfølging er lokalisert i kommunene. Det er også ulikheter i lovgivningen, slik Linderorth redegjør for i flere fotnoter.

Noen skjønnhetspletter er irriterende.

Teksten henviser ustanselig frem og tilbake mellom kapitlene, og det er en fullstendig overdreven bruk av (forfattergruppens) referanser. Dessuten har forlaget gjort noen uheldige valg. Originalutgaven er utformet med vedlegg av pedagogiske skjemaer og faktaark. I den norske utgaven er nesten alle disse sløffet, men teksten henviser like fullt stadig til dem. Diazepam har ikke kort, men lang halveringstid. Buspiron beskrives som uten angstdempende virkninger, men anbefales i stigende doseringer ved angst. Begrep fra DSM-IV (misbruk) er anført som ICD-10-diagnose. Medikamentkapitlet bygger i stor grad på anbefalinger uten empirisk dokumentasjon og virker preget av forfatterens praksis.

Likevel bør dette bli en sentral kunnskaps- og inspirasjonskilde for arbeidet med pasienter som rammes dobbelt – av alvorlige psykiske lidelser og rusmiddelavhengighet samtidig.

Helge Waal

Seksjon for kliniske rusmiddelproblemer
Universitetet i Oslo

Pedagogisk om hasjselgerne «på Elva»

Sandberg S, Pedersen W.
Gatekapital
262 s, ill. Oslo: Universitetsforlaget, 2006.
Pris NOK 299
ISBN 987-82-15-01104-2

I kontrast til den allminnelig oppfatning viste stipendiat Sveinung Sandberg og professor Willy Pedersen for noen år siden at det nå fordoms Plata i liten grad introduserte nye ungdommer til den illegale narkotikaøkonomien (1). Utgangspunktet i *Gatekapital* er at de nedre delene av Akerselva, derimot, trolig spiller en slik rolle, i kraft av sin status som omsetningsarena for det vanligste illegale rusmidlet, hasj. Gjennom samtaler og observerende tilstedeværelse i og rundt miljøet «på Elva» undersøker forfatterne hvem det er som deltar i denne handelen og hvordan den foregår, hva som kjennetegner rekrutteringsveier mv. Oppmerksomheten er rettet mot deltakernes historier og refleksjoner. Gjennom åtte kapitler beskrives samhandling og normer, prissettingsmekanismer, samholdsritualer og strategiske refleksjoner. Strukturelle forhold som skole- og velferdsapparat, bolig- og arbeidsmarked, majoritetsholdinger og rasisme mv. er gjennomgående, med hovedvekt på hovedpersonenes egne erfa-

ringer. På tross av systematisk utstøtende rammevilkår portretteres hovedpersonene likevel som bevisste aktører som gjør aktiv bruk av ressursene de disponerer. Disse ressursene er både symbolske, sosiale og materielle. Å utvikle et liv «på Elva» innebærer ifølge forfatterne å spisse disse «kapitalformene» til en optimal kompetanse innenfor gitte rammevilkår. Det er en overbevisende hovedpåstand at dette er en tilpasning som tjener til å forverre den eksklusjonen den er utviklet for å mestre.

Gatekapital er skrevet i en undervisende stil, og bruk av tekstbokser gir plass til relevante digresjoner og utdypning av teoretiske posisjoner. Enkelte formidlingsgrep balanserer etter mitt syn på kanten til det autoritære. For eksempel forsøker forfatterne gjennomgående å mobilisere et perspektivfellesskap med leserne, som slik skal ledes til å forstå de «gåtefulle», «kaotiske», «truende» eksistensene ved Akerselva. Problemet er at dette skillet mellom «oss» og «dem» kommer til å likne på det som beskrives mellom majoritetssamfunnet og «de andre». Det blir et fellesskap man som leser ikke riktig kan unnsnippe, dessuten et som hovedpersonene ifølge bokens logikk ikke kan ta del i. I tillegg kommer invitasjonen til å ta forfatterens perspektiv i veien for muligheten til å ta deltakernes eget. Dette er paradoksalt når man ellers nettopp forsøker å gjøre hasjselgerne liv forståelige. Det forhindrer likevel ikke at *Gatekapital* tegner et innholdsrikt bilde av opplevelsen av utenforskap, der de som opplever det ofte kommer til orde. Trass i innvendingen over problematiserer man dessuten myten om det rettskafne majoritetsfellesskapet på viktige områder. Dette gjelder f.eks. når forfatterne påpeker hasjkundenes tilhørighet til den hvite middelklassen, og når viktige paralleller mellom utenforskapets (sub-)kultur og majoritetskulturen kommer mer indirekte til syne, slik som i premieren av entreprenørskap. Slik gir *Gatekapital* detaljert og nyansert innsikt i hvordan illegale og til dels helsefarlige dimensjoner av den norske virkeligheten ser ut innenfra. Som sådan bør den ha interesse og relevans langt inn i de helse- og sosialfaglige utdanningsmiljøene.

Per Kristian Hilden

Seksjon for medisinsk antropologi
Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin
Universitetet i Oslo

Litteratur

1. Sandberg S, Pedersen W. «Rett fra pikerommet med ransel på ryggen?» Om ungdom som oppholdt seg rundt Plata. NOVA-rapport nr. 6/05. Oslo: NOVA, 2005.